

DANSK FORENING FOR VOLDGIFTS REGLER FOR BEVISOPTAGELSE I VOLDGIFTSSAGER

Indledning

Voldgift i Danmark har siden vedtagelsen af *Dansk Forening for Voldgifts regler for bevisoptagelse i voldgiftssager af 28. oktober 2010* undergået forandring. Dette gælder særligt i forhold til internationale og mere komplekse voldgiftssager, hvor inspiration fra udlandet har sat et mærkbart aftryk på den praktiske håndtering og afvikling af voldgiftssager med hjemsted ("seat of arbitration") i Danmark. Derfor har Dansk Forening for Voldgift ("**Voldgiftsforeningen**") fundet det hensigtsmæssigt at foretage en revision og modernisering af reglerne om bevisoptagelse.

De reviderede regler – *Dansk Forening for Voldgifts regler for bevisoptagelse i voldgiftssager af 1. marts 2025 ("Reglerne")* – tager udgangspunkt i de grundlæggende danske retsprincipper om partsautonomi og kontradiktion. Reglerne er tænkt som et *best practice* regelsæt og værktøj for praktikere i relation til bevisoptagelsen i *voldgiftssager med hjemsted (seat) i Danmark*, dvs. sager reguleret af den danske voldgiftslov, og som verserer mellem (1) rent danske parter, (2) en blanding af danske og udenlandske parter eller (3) rent udenlandske parter.

Reglerne kan vedtages mellem parterne – med eller uden voldgiftsrettens accept eller mellemkomst – som bindende eller vejledende regler. Vedtages de som bindende, vil Reglerne være bindende for både parterne og voldgiftsretten.

Parterne kan aftale at anvende Reglerne (helt eller delvist) ved at henvide hertil i en voldgiftsaftale (voldgiftsklausul). I så fald anbefales følgende tilføjelse til voldgiftsklausulen:

"Dansk Forening for Voldgifts regler for bevisoptagelse i voldgiftssager af 1. marts 2025 skal finde anvendelse."

Der kan aftales undtagelser eller modifikationer til Reglerne, eksempelvis ved at tilføje: "*med undtagelse af reglernes Artikel [...]*"

Ændringerne i Reglerne afspejler en bevægelse imod en større grad af præcision i håndteringen af bevisoptagelsen i voldgiftssager med hjemsted (*seat*) i Danmark, med fokus på at tilpasse processen til parternes og den konkrete voldgiftssags behov og med et samtidigt ønske om at bevare størst mulig fleksibilitet.

Hovedændringerne er følgende:

- Anvendelsesområde: Reglerne præciserer, at voldgiftsretten kan træffe afgørelse om, at Reglerne skal være vejledende, hvis parterne ikke har aftalt andet.
- Dokumenter: Reglerne kræver, at parterne skal fremlægge dokumenter, de agter at påberåbe sig, og præciserer processen for anmodning om udlevering af dokumenter.
- Vidner: Reglerne tillader voldgiftsretten at pålægge fremlæggelse af skriftlige vidneerklæringer og præciserer, at vidner kun skal afgive mundtlig forklaring efter anmodning.
- Partsudpegede eksperter: Reglerne præciserer, at eksperter kun skal afgive mundtlig forklaring efter anmodning, og beskriver processen for konferering mellem eksperter.
- Eksperter udpeget af voldgiftsretten: Reglerne tillader voldgiftsretten at udpege eksperter, hvis specifikke bevistemaer ikke er tilstrækkeligt belyst, og beskriver processen for udpegning og rapportering.
- Mundtlig forhandling: Reglerne tillader mundtlig forhandling ved telekommunikation, hvis det findes nødvendigt.
- Bevisførelse: Reglerne understreger partsautonomi i bevisførelsen.
- Sproglige præciseringer mv.: Der er foretaget en række præciseringer, sproglige justeringer og moderniseringer samt konsekvensrettelser.

Reglerne er blevet til på grundlag af et omfattende arbejde foretaget i perioden 2022-2024 af en arbejdsgruppe nedsat af bestyrelsen i Voldgiftsforeningen. Et udkast til reviderede regler har været genstand for forudgående høring samt debat blandt medlemmerne i Voldgiftsforeningen under en workshop den 20. juni 2022. Reglerne er efterfølgende blevet tilpasset i arbejdsgruppen og forelagt Voldgiftsforeningens bestyrelse til godkendelse. Reglerne er godkendt på et bestyrelsesmøde den 15. januar 2025.

Reglerne gælder fra den 1. marts 2025 og erstatter pr. denne dato Voldgiftsforeningens hidtidige regler om bevisoptagelse i voldgiftssager.

København, den 15. januar 2025

Bestyrelsen
Dansk Forening for Voldgift

Arbejdsgruppen:

Jimmy Skjold Hansen
Head of Arbitration
Advokat (H), LL.M., Partner
Plesner

Kenneth Hvelplund Pedersen
Advokat (L), Partner
Gorrissen Federspiel

Jeppe Skadhauge
Advokat (H)
Rovsing & Gammeljord

Lasse Højlund Christensen
Professor, Juridisk Institut
Aarhus Universitet

REGLER FOR BEVISOPTAGELSE I VOLDGIFTSSAGER (1. marts 2025)

1 Anvendelsesområde

- 1.1 Reglerne finder anvendelse, i det omfang parterne i en voldgiftssag har aftalt dette. I mangel af en sådan aftale kan voldgiftsretten træffe afgørelse om, at Reglerne helt eller delvist skal være gældende i voldgiftssagen. Som alternativ kan parterne aftale, eller voldgiftsretten kan træffe afgørelse om, at lade Reglerne tjene som vejledning for bevisoptagelse i voldgiftssagen.
- 1.2 I tilfælde af konflikt mellem Reglerne og eventuelle vedtagne institutionelle eller ad hoc-regler for behandling af voldgiftssager kan Reglerne kun anvendes, i det omfang de ikke strider imod de institutionelle eller ad hoc-regler, parterne har aftalt. Dette gælder dog ikke, i det omfang parterne har aftalt andet.
- 1.3 Hvis et spørgsmål ikke er reguleret i Reglerne, optages bevis på den måde, som parterne har aftalt. I mangel af en sådan aftale optages bevis på den måde, som voldgiftsretten finder hensigtsmæssig.
- 1.4 Reglerne er udarbejdet på dansk og engelsk. I sager, hvor processproget er dansk, gælder den danske udgave af Reglerne, medmindre parterne har aftalt andet. I andre sager gælder den engelske udgave af Reglerne, medmindre parterne har aftalt andet.

2 Dokumenter

- 2.1 Parterne skal fremlægge de dokumenter, som de agter at påberåbe sig i voldgiftssagen. Dette gælder ikke dokumenter, som allerede er blevet fremlagt af en anden part. Medmindre parterne eller voldgiftsretten træffer anden afgørelse, omfatter "dokumenter" fysisk og elektronisk materiale, der indeholder information, herunder dokumenter, korrespondance og anden kommunikation, billeder, tegninger, illustrationer, præsentationer, lyd- og billedoptagelser, softwareprogrammer, databaser, softwarelogs og metadata, indhold fra sociale medier samt enhver anden form for data.
- 2.2 Voldgiftsretten kan efter anmodning fra en part ("den anmodende part") pålægge modparten at udlevere dokumenter, der er undergivet modpartens rådighed, og som den anmodende part agter at påberåbe sig.
- 2.3 En anmodning om pålæg til modparten om udlevering af dokumenter skal indeholde:
  - (a) En beskrivelse af de(t) efterspurgte dokument(er) eller en snævert afgrænset kategori af dokumenter, som er tilstrækkelig til at identificere de relevante dokumenter.

- (b) En angivelse af de efterspurgte dokumenters relevans for sagen og en angivelse af, at de efterspurgte dokumenter kan være af væsentlig betydning for sagens udfald.
  - (c) En erklæring om, at de efterspurgte dokumenter ikke er i den anmodende parts besiddelse, varetægt eller kontrol.
  - (d) En redegørelse for de grunde, hvorpå den anmodende part støtter, at modparten er i besiddelse af eller har kontrol over dokumenterne.
- 2.4 Den part, der er adressat for anmodningen om udlevering af dokumenter, skal have rimelig mulighed for at fremkomme med eventuelle indsigelser mod hel eller delvis udlevering af de efterspurgte dokumenter, jf. Artikel 8.4.
- 2.5 En part skal udlevere alle efterspurgte dokumenter, som den pågældende ikke har gjort indsigelse mod at udlevere, til den anmodende part. Begge parter kan vælge at fremlægge dokumenterne i voldgiftssagen.
- 2.6 Voldgiftsretten skal hurtigst muligt, og efter parterne har haft lejlighed til at udtale sig, tage stilling til en bestridt anmodning efter Artikel 2.2-2.4. Voldgiftsretten kan pålægge en part at udlevere dokumenter helt eller delvist til den anmodende part, hvis voldgiftsretten finder, at betingelserne i Artikel 2.2-2.3 er opfyldt, og at rejste indsigelser, jf. Artikel 8.4, ikke bør føre til, at udlevering af dokumenterne skal nægtes helt eller delvist.
- 2.7 I tilfælde, hvor berettigelsen af en indsigelse, jf. Artikel 8.4, kun kan afklares ved gennemgang af de(t) efterspurgte dokument(er), kan voldgiftsretten, efter at parterne har haft lejlighed til at udtale sig, udpege en uafhængig og upartisk ekspert til at gennemgå sådanne dokumenter og indsigelser, forudsat denne accepterer at være underlagt fortrolighed og de regler, der gælder for voldgiftssagen. Voldgiftsretten fastlægger rammerne for ekspertens opgave. Voldgiftsretten kan beslutte, at eksperten skal træffe bindende afgørelse om spørgsmålet, eller at eksperten skal rapportere til voldgiftsretten og parterne om sin vurdering af indsigelsens berettigelse, hvorefter voldgiftsretten træffer afgørelse om spørgsmålet. Eksperten må ikke oplyse parterne og voldgiftsretten om indholdet af de gennemgåede dokumenter. Voldgiftsretten må ikke selv gennemgå dokumenterne med henblik på at vurdere en indsigelses berettigelse.
- 2.8 Hvis der fremlægges kopier, skal disse svare til originalerne. Enhver original skal efter anmodning fra voldgiftsretten fremvises til gennemsyn.

3 Vidner, parter og partsrepræsentanter

- 3.1 Parterne skal angive de(t) vidne(r), hvis forklaring(er) de agter at påberåbe sig i voldgiftssagen. Før afhøring af et vidne til den mundtlige forhandling bør der være klarhed over genstanden og de væsentlige temaer for vidneforklaringen.
- 3.2 Parterne kan fremlægge skriftlig vidneerklæring fra et vidne, jf. Artikel 3.3. Voldgiftsretten kan henstille til en part eller pålægge en part at fremlægge skriftlig vidneerklæring fra de(t) vidne(r), hvis forklaring parten ønsker at påberåbe sig.
- 3.3 En skriftlig vidneerklæring skal indeholde:
- (a) Vidnets fulde navn og adresse, eventuelle nuværende og tidligere relationer til voldgiftsrettens medlemmer, enhver af parterne og deres rådgivere samt en kort beskrivelse af den pågældendes baggrund, kvalifikationer og uddannelse.
  - (b) En beskrivelse af de for sagen relevante faktiske forhold og kilden til vidnets oplysninger.
  - (c) En redegørelse for, hvorledes erklæringen er udarbejdet.
  - (d) En bekræftelse på, at erklæringen efter vidnets opfattelse er korrekt og alene udtrykker vidnets egen opfattelse af de faktiske omstændigheder indeholdt i erklæringen.
  - (e) Vidnets underskrift med angivelse af tid og sted herfor.
- 3.4 Et vidne, der ikke har afgivet skriftlig vidneerklæring, skal afgive forklaring under den mundtlige forhandling. Et vidne, der har afgivet skriftlig vidneerklæring, skal kun afgive forklaring under den mundtlige forhandling efter anmodning fra en part, eller hvis voldgiftsretten i særlige tilfælde træffer afgørelse om, at mundtlig forklaring skal afgives.
- 3.5 I det omfang der ikke foreligger skriftlig vidneerklæring fra et vidne, kan voldgiftsretten af egen drift eller efter anmodning fra en part pålægge den relevante part at angive de væsentlige temaer for vidneforklaringen forud for den mundtlige forhandling, jf. Artikel 3.1.
- 3.6 Hvis et vidne, der har afgivet en skriftlig vidneerklæring, skal afgive forklaring under den mundtlige forhandling, uden rimelig grund undlader at give møde til forhandlingen eller undlader at afgive forklaring for domstolene i henhold til en anmodning fra en part eller voldgiftsretten, kan voldgiftsretten efter anmodning fra en part se bort fra vidneerklæringen eller af egen drift tillægge vidnets udeblivelse betydning ved bevisvurderingen.
- 3.7 Reglerne i Artikel 3 og 7 finder tilsvarende anvendelse på parter og partsrepræsentanter, der afgiver forklaring for voldgiftsretten.

4 Partsudpegede eksperter

- 4.1 En part kan fremlægge skriftlig(e) ekspertrapport(er) udarbejdet af én eller flere partsudpegede eksperter som bevis vedrørende specifikke spørgsmål. En ekspertrapport kan fremlægges, uanset om den er indhentet før eller efter voldgiftssagens indledning.
- 4.2 En skriftlig ekspertrapport skal indeholde:
- (a) Ekspertens fulde navn og adresse, eventuelle nuværende og tidligere relationer til voldgiftsrettens medlemmer, enhver af parterne og deres rådgivere samt en kort beskrivelse af ekspertens baggrund, kvalifikationer, uddannelse og erfaring.
  - (b) En redegørelse for de modtagne instrukser og de faktiske og/eller juridiske forhold samt de forudsætninger, som analyser, vurderinger og konklusioner er baseret på.
  - (c) En beskrivelse af anvendte metoder, beviser og data.
  - (d) En bekræftelse på, at ekspertrapporten efter ekspertens opfattelse er korrekt og retvisende.
  - (e) Ekspertens underskrift med angivelse af tid og sted herfor.
- 4.3 En partsudpeget ekspert, der har afgivet en ekspertrapport, skal kun afgive forklaring under den mundtlige forhandling efter anmodning fra en part, eller hvis voldgiftsretten i særlige tilfælde træffer afgørelse om, at mundtlig forklaring skal afgives.
- 4.4 Voldgiftsretten kan træffe afgørelse om, at partsudpegede eksperter, som har udarbejdet ekspertrapporter vedrørende de samme eller lignende emner, skal mødes forud for den mundtlige forhandling og konferere om sådanne emner med henblik på at afklare enighed og uenighed imellem dem på konkrete punkter, der kan præsenteres for voldgiftsretten. Konferering skal være nødvendig for at sikre en effektiv forberedelse af voldgiftssagen og kunne foregå på en hensigtsmæssig måde. Forinden voldgiftsretten træffer afgørelse om eventuel konferering, skal parterne have lejlighed til at udtale sig.
- 4.5 Voldgiftsretten kan træffe afgørelse om, at partsudpegede eksperter, som har udarbejdet ekspertrapporter vedrørende de samme eller lignende emner, og som skal afgive individuel forklaring under den mundtlige forhandling, afhøres sammen under en efterfølgende supplerende afhøring under den mundtlige forhandling. En fælles supplerende afhøring skal angå et eller flere specificerede bevistemaer. Forinden voldgiftsretten træffer afgørelse om eventuel fælles supplerende afhøring, skal parterne have lejlighed til at udtale sig.
- 4.6 Hvis en partsudpeget ekspert, der skal afgive forklaring under den mundtlige forhandling, uden rimelig grund undlader at give møde til den mundtlige forhandling, undlader at deltage i en eventuel konferering omfattet af Artikel 4.4 og/eller en eventuel fælles supplerende afhøring omfattet af Artikel 4.5, eller undlader at afgive mundtlig forklaring for domstolene i henhold til en anmodning fra en part eller voldgiftsretten, kan voldgiftsretten efter anmodning fra en part se bort fra ekspertens erklæring(er) eller af egen drift tillægge ekspertens udeblivelse betydning ved bevisvurderingen.

5 Ekspertes udpeget af voldgiftsretten

- 5.1 Såfremt voldgiftsretten finder, at specifikke bevistemaer, som voldgiftsretten skal afgøre, ikke er tilstrækkeligt belyst i fremlagte ekspertrapporter udarbejdet af partsudpegede eksperter, jf. Artikel 4, kan voldgiftsretten udpege én eller flere eksperter til at afgive én eller flere supplerende ekspertrapporter i voldgiftssagen om disse temaer. Voldgiftsretten skal forud for sin afgørelse inddrage hensynet til den eventuelle forsinkelse af voldgiftssagen, som denne bevisoptagelse kan medføre. Forinden voldgiftsretten træffer afgørelse om udpegning af en ekspert, skal parterne have lejlighed til at udtale sig.
- 5.2 Voldgiftsretten angiver de specifikke temaer og/eller konkrete spørgsmål til eksperten, som voldgiftsretten ønsker nærmere belyst. Parterne kan hver især eller i fællesskab – efter voldgiftsrettens anvisninger – angive yderligere temaer og/eller stille supplerende konkrete spørgsmål til eksperten. Ved uenighed mellem parterne om fremgangsmåden eller om indholdet af anvisninger til eksperten træffer voldgiftsretten afgørelse om spørgsmålet.
- 5.3 En af voldgiftsretten udpeget ekspert skal have de fornødne kompetencer samt være uafhængig og upartisk, og eksperten skal i forbindelse med sin udpegning erklære sig derom over for voldgiftsretten og parterne. Den udpegede ekspert skal samtidig påtage sig at opretholde fortrolighed med hensyn til alle forhold vedrørende voldgiftssagen. Voldgiftsretten tager stilling til, om eksperten har de fornødne kompetencer, er uafhængig og upartisk samt har den fornødne tid til at udføre opgaven. Forinden voldgiftsretten træffer afgørelse om udpegning af en konkret ekspert, skal parterne have lejlighed til at fremkomme med eventuelle indsigelser mod udpegning af eksperten.
- 5.4 Med forbehold for Artikel 8.4 kan voldgiftsretten pålægge en part at give en af voldgiftsretten udpeget ekspert og modparten alle relevante oplysninger i relation til de specifikke temaer og/eller konkrete spørgsmål, der skal belyses yderligere i en ekspertrapport efter Artikel 5.1-5.2. Voldgiftsretten kan også pålægge parten at give eksperten og modparten samtidig adgang til at besigtige dokumenter i fysisk eller elektronisk form, andre genstande samt lokaliteter. Artikel 2.7 finder tilsvarende anvendelse. Eksperten skal i ekspertrapporten beskrive alle tilfælde, hvor en part har undladt at overholde et pålæg fra voldgiftsretten, samt beskrive den eventuelle indflydelse på ekspertens vurdering.
- 5.5 Eksperten udarbejder en rapport til voldgiftsretten med kopi til parterne, der skal indeholde:
- (a) Ekspertens fulde navn og adresse, eventuelle nuværende og tidligere relationer til voldgiftsrettens medlemmer, enhver af parterne og deres rådgivere samt en kort beskrivelse af ekspertens baggrund, kvalifikationer, uddannelse og erfaring.
  - (b) En redegørelse for de modtagne instrukser og de faktiske og/eller juridiske forhold samt de forudsætninger, som analyser, vurderinger og konklusioner er baseret på.
  - (c) En beskrivelse af anvendte metoder, beviser og data.
  - (d) En bekræftelse på, at ekspertrapporten efter ekspertens opfattelse er korrekt og retvisende.
  - (e) Ekspertens underskrift med angivelse af tid og sted herfor.

- 5.6 Efter modtagelse af ekspertens rapport kan parterne stille forslag om fremsættelse af supplerende spørgsmål til den pågældende ekspert. I mangel af aftale mellem parterne træffer voldgiftsretten afgørelse om fremsættelse af supplerende spørgsmål.
- 5.7 En af voldgiftsretten udpeget ekspert skal kun afgive forklaring under den mundtlige forhandling efter anmodning fra en part eller voldgiftsretten. Artikel 4.4 og 4.5 finder tilsvarende anvendelse i forhold til en ekspert udpeget af voldgiftsretten.
- 5.8 Hvis en af voldgiftsretten udpeget ekspert, der skal afgive forklaring under den mundtlige forhandling, uden rimelig grund undlader at give møde til den mundtlige forhandling, undlader at deltage i en konferering omfattet af Artikel 4.4 og/eller en eventuel fælles supplerende afhøring omfattet af Artikel 4.5, eller undlader at afgive mundtlig forklaring for domstolene i henhold til en anmodning fra en part eller voldgiftsretten, kan voldgiftsretten efter anmodning fra en part se bort fra ekspertens erklæring(er) eller af egen drift tillægge ekspertens udeblivelse betydning ved bevisvurderingen.
- 5.9 Voldgiftsretten fastsætter et rimeligt honorar til en ekspert udpeget af voldgiftsretten, der forlods skal dækkes af parterne efter en fordeling afgjort af voldgiftsretten. Voldgiftsretten afgør i forbindelse med sin omkostningsafgørelse i voldgiftssagen, hvordan disse omkostninger endeligt skal fordeles mellem parterne.

6 Besigtigelse

- 6.1 Med forbehold for Artikel 8.4 kan Voldgiftsretten træffe afgørelse om at foretage besigtigelse af genstande eller lokaliteter. Artikel 2.7 finder tilsvarende anvendelse. Parterne og deres repræsentanter kan deltage i en sådan besigtigelse, og voldgiftsretten indkalder hertil med et rimeligt varsel.

7 Den mundtlige forhandling

- 7.1 Mundtlig forhandling skal afholdes, såfremt én af parterne anmoder om dette, eller såfremt voldgiftsretten finder det hensigtsmæssigt. Voldgiftsretten kan, efter anmodning fra en part og efter at have givet den anden part lejlighed til at udtale sig, træffe afgørelse om, at mundtlig forhandling gennemføres helt eller delvist ved brug af telekommunikation, hvis dette findes hensigtsmæssigt. Voldgiftsretten kan endvidere, efter anmodning fra en part og efter at have givet den anden part lejlighed til at udtale sig, træffe afgørelse om, at en forklaring for voldgiftsretten afgives ved brug af telekommunikation, hvis dette findes hensigtsmæssigt.
- 7.2 Parterne indkalder de parter, partsrepræsentanter, vidner og partsudpegede eksperter samt eksperter udpeget af voldgiftsretten, der skal afgive mundtlig forklaring i medfør af Artikel 3.4, 4.3 og/eller 5.7. Ved eventuel uenighed mellem parterne om, hvem der skal indkalde en person, træffer voldgiftsretten afgørelse om spørgsmålet.

- 7.3 En mundtlig forklaring for voldgiftsretten skal være korrekt, og den skal udtrykke vidnets eller ekspertens egen opfattelse af de faktiske omstændigheder. Hvis den pågældende har udarbejdet en skriftlig vidneerklæring eller en ekspertrapport, skal vedkommende i forbindelse med forklaringen bekræfte, at erklæringen eller rapporten er korrekt og retvisende eller – i det omfang dette ikke måtte være tilfældet – foretage berigtigelse.
- 7.4 Er der afgivet skriftlig vidneerklæring eller ekspertrapport fra en partsudpeget ekspert, afhøres vidnet eller den partsudpegede ekspert først af den part, der har påberåbt sig vidnet eller eksperten, og denne afhøring er kort. Derefter kan modparten foretage kontraafhøring og er i sine spørgsmål ikke begrænset af den indledende afhøring eller indholdet af den skriftlige vidneerklæring eller ekspertrapport. Den anden part kan efterfølgende stille supplerende spørgsmål. Er der ikke afgivet skriftlig vidneerklæring, og er der uenighed om rækkefølgen af de vidner, som skal afgive forklaring uden forudgående vidneerklæring, eller om hvilken part der skal afhøre sådanne vidner først, træffer voldgiftsretten afgørelse om spørgsmålene. Efter den direkte afhøring kan modparten foretage kontraafhøring. Den anden part kan efterfølgende stille supplerende spørgsmål. Parterne aftaler fremgangsmåden for afhøring af en af ekspert udpeget af voldgiftsretten, og ved uenighed træffer voldgiftsretten afgørelse om spørgsmålet. Reglerne om vidner i denne Artikel 7.4 finder tilsvarende anvendelse på parter og partsrepræsentanter.
- 7.5 Voldgiftsretten kan stille egne spørgsmål under afhøringerne, og parterne skal i den forbindelse have rimelig mulighed for at stille supplerende spørgsmål foranlediget af voldgiftsrettens spørgsmål og/eller svarene på sådanne spørgsmål.
- 7.6 Afhøringer skal være egnede til at fremkalde en tydelig og korrekt forklaring om vidnets eller ekspertens opfattelse af de faktiske omstændigheder, og afhøringer må ikke søges gennemført på utilbørlig vis.
- 7.7 Parter og partsrepræsentanter afhøres før øvrige vidner, medmindre parterne aftaler andet, eller medmindre voldgiftsretten træffer afgørelse om en anden rækkefølge, efter at parterne har haft lejlighed til at udtale sig. Hvert vidne afhøres for sig. Et vidne må ikke forud for sin egen forklaring påhøre forklaringer fra andre, medmindre parterne aftaler andet. Ekspertes, jf. Artikel 4 og 5, afhøres efter vidner, medmindre parterne aftaler andet, eller voldgiftsretten træffer afgørelse om en anden rækkefølge, efter at parterne har haft lejlighed til at udtale sig. Hver ekspert afhøres for sig, jf. dog Artikel 4.4, 4.5 og 5.7. En ekspert kan påhøre forklaringer fra andre.

8 Partsautonomi mv.

- 8.1 Parterne bestemmer, hvilke beviser de vil føre under voldgiftssagen. Voldgiftsretten vurderer bevisernes vægt i forbindelse med afgørelsen af voldgiftssagen. Voldgiftsretten må ikke ved processuelle afgørelser under voldgiftssagen, herunder i forbindelse med behandlingen af en editionsbegæring efter Artikel 2.6, forudskikke den endelige bevisvurdering i voldgiftssagen.
- 8.2 Voldgiftsretten kan når som helst opfordre en part til at føre eller fremlægge bevis om forhold omfattet af sagen. Voldgiftsretten eller en part med voldgiftsrettens samtykke kan anmode domstolene om bistand til optagelse af bevis, efter at parterne har haft lejlighed til at udtale sig.

- 8.3 Hvis en part uden rimelig grund undlader at fremlægge dokumenter eller anden relevant bevisførelse, som modparten eller voldgiftsretten har anmodet om tilvejebringelse af, kan voldgiftsretten tillægge dette betydning ved bevisvurderingen.
- 8.4 Indsigelse mod fremlæggelse af dokumenter og besigtigelse af genstande eller lokaliteter skal primært kunne begrundes i ét eller flere af følgende forhold:
- (a) Beviset skønnes at være uden betydning for sagen.
  - (b) Der foreligger lovlige hindringer eller begrænsninger for den part, der skal udlevere dokumenterne eller stille dokumenter, genstande eller lokaliteter til rådighed for besigtigelse.
  - (c) Udlevering eller besigtigelse vil være uforholdsmæssigt byrdefuldt for den part, der skal udlevere efterspurgte dokumenter eller stille dokumenter, genstande eller lokaliteter til rådighed for besigtigelse.
  - (d) Beviset er underlagt fortrolighed eller indeholder forretningshemmeligheder eller anden væsentlig følsomhed af forretningsmæssig betydning for den part, der skal udlevere dokumenterne eller stille dokumenter, genstande eller lokaliteter til rådighed for besigtigelse.
  - (e) Rimelighedshensyn eller lighedsbetragtninger.
- 8.5 Udover foranstaltninger efter Artikel 2.7 kan voldgiftsretten, hvor den finder det hensigtsmæssigt, tage skridt til at sikre, at beviser underlægges passende fortrolighedsbeskyttelse.